

Роль метрополізації в організації економічного простору: функціональний аспект

Розглядаються особливості метрополізації як домінуючої тенденції організації економічного простору. Показана залежність розвитку прилеглої території від рівня розвитку головних міст-метрополісів, складності та різноманітності їх функціонального статусу. Здійснено огляд існуючих концептуальних засад визначення регіональних метрополій та удосконалено підходи до класифікації їх метрополійних функцій.

Ключові слова: метрополізація, місто-метрополіс, агломерація, урбанізація, регіональна метрополія, метрополійний простір, метрополійні функції.

Постановка проблеми. Сучасні процеси глобалізації економічного простору зумовлюють його поляризацію. Поляризований розвиток регіонів з виділенням і підтримкою мережі потужних центрів локального, регіонального та міжрегіонального рівня потребує поглибленого дослідження через підвищення ролі великих міст України як фокусів (ядер, точок) розвитку та організації соціально-економічного простору країни, які виступають «полюсами росту» і продукують інноваційно-інвестиційний вплив на прилеглу територію, зокрема, через наявний інтелектуальний, науковий і освітній потенціал, забезпеченість інноваційною, фінансовою, інформаційною, транспортною інфраструктурою тощо.

Процеси метрополізації пов'язані з концентрацією економічного, культурного й інформаційного потенціалу розвитку суспільства у великих містах і зонах їх впливу, реалізацією ними суспільно значимих функцій на світовому та макрорегіональному рівнях. Від вектора та рівня розвитку таких головних міст-метрополісів, складності та різноманітності їх функціонального навантаження (статусу) залежить розвиток прилеглої території, інтенсивність продукування та ретрансляції управлінських і технологічних інновацій, вищих досягнень і зразків матеріальної й духовної культури, входження регіонів країни до світового соціально-економічного простору.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням окремих аспектів впливу процесів метрополізації на організацію економічного простору, зокрема, демографічних, соціально-економічних та інсти-

туційних проблем розвитку регіональних метрополій та міських агломерацій займалися такі вітчизняні вчені, як: І. Бистряков, О. Денисенко, М. Дністрянський, Т. Мазур, М. Назарук, Ю. Палеха, Г. Підгрушний, У. Садова, З. Сіройч, Ю. Стадницький, Г. Стеблій, О. Топчієв, В. Чужиков, Л. Шевчук, С. Шульдц та ін.; зарубіжні науковці: Е. Глезер, Г. Горжеляк, О. Дружинін, В. Змітрович, Ч. Еданс, Р. Лендрі, Т. Марковський, Т. Маршал, Е. Соія, Р. Флоріда та ін. Проте, на сьогоднішній день особливо важливими залишаються питання впорядкування термінології щодо метрополізації, вивчення її ролі в організації економічного простору на глобальному, національному й регіональному рівнях, систематизації метрополійних функцій за сферою прояву для подальшого вироблення методичного інструментарію оцінки економічних ефектів від їх реалізації.

Метою статті є визначення ролі метрополізації в організації економічного простору, в т. ч. щодо соціально-економічного розвитку прилеглої території, трансферу управлінських і технологічних інновацій; систематизація метрополійних функцій міст-метрополісів.

Виклад основного матеріалу. Основна роль міст-метрополісів у формуванні поліцентричної моделі регіонального розвитку та організації економічного простору визначена в Програмі територіального розвитку Європейського Союзу, Європейській хартії міст – II: Маніфест нової урбаністики, Лейпцизької хартії збалансованого розвитку європейського міста. Тобто, основна ідея формування поліцентричної моделі регіонального розвитку полягає у використанні переваг створення метрополійних ареалів у різних регіонах країн, що дозволяє знизити негативні наслідки надлишкової концентрації ресурсів у столицях чи окремих світових містах (екологічні проблеми, надмірна соціальна поляризація і територіальна нерівність, в т. ч. щодо цін на ринку нерухомості й ін.).

Метрополізація тісно пов'язана з урбанізацією, реалізує себе в її просторовій матриці. Цим пояснюється часте ототожнення метрополізації з урбанізацією та її ознаками – поляризацією й агломерацією. Зокрема, метрополізація розглядається як морфологічний різновид урбанізації та процес найвищої концентрації різних видів діяльності і населення в окремих центрах – метрополісах [1].

Проте, на думку А.Г. Дружиніна, метрополізація – це лише один з аспектів урбанізації, причому, аспект самостійний, який багато в чому виходить за рамки процесів, пов'язаних з ростом міст і міського населення. Метрополізація «географічна» – розгортається у визначеному ареалі (ареалах, регіонах), залежить від конкретної геоситуації (кількісні

і якісні параметри території, особливості урбаністичного каркасу і позиціонування найважливіших центрів і т. п.), від ступеня і характеру включення території, і особливо її центрів (потенційних і фактичних метрополій), у транскордонні взаємодії, у територіальні соціально-економічні системи вищих таксономічних рангів. Однак у ще більшій мірі процес метрополізації «економічний», який вміщує в себе політико-економічний феномен, що розвертається в географічному контексті, тобто взаємодію не стільки по «горизонталі» (територіальні відносини між локалізованими соціально-економічними феноменами), скільки по «вертикалі» (просторовий аспект економічних і соціально-політичних відносин) [2].

В основі метрополізації лежать такі інтеграційні процеси територіальної організації суспільства, як процеси розміщення (територіальне концентрування, деконцентрування, агломерування, просторова дифузія організаційних та технологічних інновацій тощо), територіальної спеціалізації (диверсифікація та тертіаризація економіки, зростання частки високотехнологічних виробництв і т. п.), територіального інтегрування (мультиплікативність та акселеративність економіки, її кластеризація та комплексоутворення) [3, с. 4-5]. Ці процеси розвиваються під впливом глобалізації, регіоналізації та територіально-соціальної нерівності, що зумовлює формування та активізацію в найбільших центрах суспільного простору особливих суспільно важливих функцій на світовому та макрорегіональному рівнях.

Тобто метрополізація – це процес підвищення концентрації соціального, культурного, економічного (в т. ч. фінансового) та інформаційно капіталу, сучасних форм економічної активності, інноваційно-креативного та управлінського потенціалу в деяких найбільших містах, що мають вигідне «вузлове» положення, яке визначається як відносинами сусідства, так і сформованою системою зв'язків.

У доповіді Тадеуша Марковського і Тадеуша Маршала «Метрополія, метрополійний простір, метрополізація: проблеми і базові поняття» [4] проаналізовані новітні особливості метрополізації в контексті сучасних процесів урбанізації, глобалізації та стрімкого технічного розвитку сучасної цивілізації.

Зокрема, метрополізація розглядається як функціональне поняття (не морфологічне), як своєрідна відповідь системи розселення на явище глобалізації і представляє собою процес:

- 1) пов'язаний з формуванням просторової структури нового типу шляхом виникнення вогнищ розвитку в обраних фрагментах просторів,

що отримують перевагу над іншими подібними фрагментами чи одиницями адміністративного устрою (осередками / великими містами / регіонами), які:

- зосереджують світовий господарський потенціал, фінансовий і науковий потенціал, потенціал влади, медіа і культурних установ;
 - переймають головні (керівні) функції в управлінні господарством в масштабі наднаціональної економіки;
 - характеризуються великою інноваційністю і високим рівнем послуг;
 - включені в міжнародний уклад зв'язків, співробітництва і залежностей у мережі міст, що виконують метрополійні функції;
- 2) зміцнюючий характер і силу зв'язків між центральним осередком та оточуючим його регіоном, пов'язаний з розвитком системи синергічних функціональних впливів центрального осередку на оточуючий його простір та переносом за центральний осередок міського стилю життя зі збереженням визначальної та всебічної домінації центру;
- 3) змінюючий в користуванні простору поселень та їх просторів, що обумовлює виникнення складних поселенських структур, які мають:
- поліцентричний характер;
 - нечітко окреслені межі між містом і приміською зоною;
 - соціально-економічне зростання, що супроводжується процесами концентрації населення і акумуляції доданої цінності та суспільного потенціалу;
- 4) формуючий експансійний розвиток урбанізованого простору, який веде до експансії експорту міських рішень, продукованих в метрополіях, на приметрополійні простори [4, с. 10–11; 5, с. 5–6].

Результатом метрополізації є метрополія, а результатом розвитку метрополії виступає метрополійний простір. Причому місто, яке претендує на статус «метрополії», повинне не лише бути могутнім полюсом диверсифікованої економічної активності, влади, багатства і споживання, акумулювання й перерозподілу (управління) фінансовими, торговельними, людськими та інформаційними потоками, організувати і контролювати свій метрополійний простір, але й позиціонуватись як конкурентоспроможне економічно; володіти сучасною структурою господарства, яка зорієнтована на інновації, сферу послуг, високотехнологічний індустріальний комплекс, розвиненою інфраструктурою, стратифікованим простором; відзначатися високою інтегрованістю в сучасні мережні взаємодії та інвестиційно-інноваційною абсорбційністю.

Об'єктом досліджень вчених різних галузей знань є не лише найбільші світові чи глобальні метрополії, а й «регіональні метрополії». Регіональні метрополії виступають вузлами, у яких переплітаються потоки мереж різного географічного масштабу, тобто є осередками підключення регіонів до глобальних зв'язків і процесів. Це означає, що головною функцією метрополії вважається передача імпульсів розвитку, що виникають з міжнародних зв'язків, на прилеглі території. Водночас розвиток великих міст генерує у своєму оточенні ефекти так званого «позитивного метрополійного поширення» [6], що проявляються у відповідних структурних змінах соціально-економічного характеру всього регіону, зокрема, через синергетичні ефекти діяльності потужних підприємницьких структур розташованих у великих містах та їх околицях. При цьому важливим чинником швидкого перетворення метрополісів на полюси зростання є динамізація розвитку у більш широкому регіональному оточенні. Проте досягнення ефектів метрополійного поширення (в т. ч. і щодо інновацій) у просторовому аспекті, тобто на прилеглу територію і віддалені регіони, залежить також від абсорбційної здатності їх економік.

В результаті розвитку метрополії формується метрополійний ареал, відмінністю якого від агломерації є те, що до його складу входить приміська зона, яка тісно пов'язана з центральним містом трудовими міграціями незалежно від того, зливаються населені пункти приміської території з центральним містом, чи ні [7]. Кожний метрополійний ареал є агломерацією або групою міст, однак не кожна агломерація, чи група поселень має передумови, щоб отримати статус метрополійного ареалу, оскільки основним критерієм є певний ранг групи розселення внаслідок накопичення нею різноманітних міжнародних функцій [8].

Спосіб делімітації метрополійних територій (ареалів) відрізняється у різних країнах, що унеможлиблює коректні міжнародні порівняння. Адже, ідентифікація і делімітація регіональних метрополій повинна здійснюватись з урахуванням національної специфіки (історичні, культурні, архітектурно-урбаністичні передумови тощо), цілей дослідження та концентрації метрополійних функцій.

Наприклад, зважаючи на польський досвід, міста з метрополійними функціями повинні відповідати наступним критеріям [4, с. 12]: чисельність населення 0,5–1,0 млн. мешканців; володіти значним економічним потенціалом та розвиненим сектором послуг вищого порядку; відзначатися великим інноваційним потенціалом (в т. ч. щодо наукових досліджень); виконувати метрополійні функції високого

ієрархічного порядку на національному рівні; відігравати роль вузлів в системі (мережі) комунікаційних, організаційних та інформаційних зв'язків і мати високу доступність в різних просторових масштабах, в т. ч. у міжнародному; стимулювати розвиток мережевої моделі економіки та управління. Наприклад, крім Варшави інші головні міста Польщі (Білосток, Бидгощ, Гданськ, Катовіце, Краків, Люблін, Лодзь, Познань, Жешув, Щецин, Вроцлав) мають характер не глобальних, а державних (регіональних) метрополій.

Метрополійні функції сучасного великого міста генеруються наявністю: представництв і підприємств транснаціональних фірм; транснаціональних фінансових та кредитних установ; зручних транспортних зв'язків національного і міжнародного рівня; установ та закладів обслуговування вищого рівня (готелів, закладів громадського харчування і відпочинку); вищих навчальних закладів (університетів), науково-дослідних інститутів та технологічних центрів; значних і відомих культурних установ (музеїв, театрів, симфонічних оркестрів), культурних заходів національного і міжнародного рівня; специфічних «духу місця», «краси місця», обумовлених просторовим характером [9]. При цьому, метрополійними функціями міст є ті, які мають надрегіональний характер і виконуються за участі установ найвищого ієрархічного порядку.

Якісні властивості метрополітарного середовища реалізуються назовні завдяки притаманним метрополісу функціям, які є інтегральним результатом діяльності системи, виражаючи її суспільно-просторову роль – організаційно-управлінську, креативну, інформаційну, духовно-культурну та комунікаційну. Адже виконання певної ролі для системи в цілому може бути покладене на окремі частини простору. Функція формується у результаті сукупної дії відношень між компонентами суспільно-територіального комплексу, причому особлива роль тут належить створенню синергічного ефекту, що характеризує загальні якісні перетворення у системі [10, с. 83].

Загалом метрополійні функції міст можна систематизувати за сферою їх прояву: організаційно-управлінська, економічна, інноваційно-креативна, інформаційно-маркетингова, культурна, транспортно-логістична.

Організаційно-управлінська функція пов'язана з організацією, координацією та управлінням сукупністю видів суспільної діяльності – господарської та політичної, концентрацією та акумуляцією міжнародного капіталу; визначається локалізацією провідних інституцій на національному чи регіональному та міжнародному рівні (основні центри в рамках глобальної політичної мережі рішень), трансляцією рішень управлінського

характеру через присутність об'єктів, які виконують дипломатичні та адміністративні метрополійні функції (штаб-квартири ТНК, транснаціональних банків, фінансові та товарні біржі макрорегіонального й світового значення, штаб-квартири міжнародних, зокрема, неурядових організацій, посольства й консульства), а також політично орієнтованих організацій (політичні партії, громадські рухи, лобістські групи), з якими пов'язаний прямий вплив метрополійного центру на прилеглі території та соціально-економічний розвиток країни загалом.

Наприклад, присутність центрального офісу принаймні однієї з 500 світових компаній (ТНК) дозволяє інтерпретувати місто як організаційно-управлінський центр світового рангу завдяки значному економічному масштабу діяльності розміщених компаній [11, с. 36]. Організаційно-управлінська функція метрополії проявляється також у локалізації органів влади, які відповідальні за формування програм міжмуніципальної співпраці, узгодження пріоритетів розвитку метрополії та периферії. Ця функція характеризується високою концентрацією з точки зору просторового розподілу.

Економічна функція (в т. ч., інвестиційна, фінансова, господарська, сервісна) пов'язана з концентрацією головних офісів економічно потужних корпорацій і фірм, фінансових інституцій і банків, страхових компаній, фондових бірж, сервісних організацій з надання високоінтелектуальних послуг, ринків; що визначається кращими умовами розміщення цих об'єктів для налагодження ділових зв'язків та ступенем освоєння економічного простору метрополії, який оцінюється такими показниками: концентрація фінансового та інвестиційного потенціалу, власності і доміантних власників, диверсифікованість видів економічної діяльності, ефективність використання ресурсів, ступінь завантаженості комунікаційних ліній, виробничої інфраструктури, наявність центроорієнтованих вертикальних і горизонтальних економічних зв'язків, концентрація виробничих та збутових підприємств, ступінь розвиненості технологій та техніки, операційної діяльності, насиченість різноманітними конфігураціями і циклами економічних взаємодій, сприятливістю інвестиційного клімату і бізнес-середовища та ін.

Присутність організацій з надання високоінтелектуальних (наукових) послуг, зокрема в сфері юридичного та податкового консультування та управлінського консалтингу, аудиту, аутсорсингу, рейтингових агентств і т. д., є головним чинником не лише реалізації метрополійного потенціалу та функціональних впливів центрального осередку на оточуючий його простір, але й економічного розвитку загалом. Економічна функція міста-

метрополії значною мірою реалізується через зосередження у ньому банків та інших фінансових інституцій, які забезпечують капіталом економічну систему, національні і міжнародні грошові перекази, підтримують інтеграцію національних економік у світову.

Інноваційно-креативна функція (в т. ч.: освітня, наукова, інноваційна, креативна) метрополійного центру пов'язана зі створенням нових знань, технологій і техніки та їх поширенні у конкретних просторово-часових координатах. Беручи до уваги наявність у регіональній метрополії розвиненого техніко-технологічного, науково-дослідного, освітньо-кваліфікаційного потенціалу, його комунікацію з іншими метрополіями, агломераціями, регіонами та включеність у міжрегіональні науково-освітні мережі, можна стверджувати, що місто як осередок метрополійної інноваційно-креативної функції, є центром дифузії та комунікації у сфері продукування суспільних інновацій та науково-технологічного досвіду.

Тобто метрополії виконують головну роль у впровадженні інновацій через сприятливість метрополійного середовища для нововведень, адже вони виступають потужними ареалами концентрації фінансових, технологічних, організаційних та інших ресурсів, найвищого трудового потенціалу, який через соціальний капітал виражається в кількісно-якісному продукуванні нових знань та технологій.

Об'єктами, які найбільшою мірою виражають ефективність реалізації інноваційно-креативної функції, є науково-дослідні і проектно-конструкторські установи, провідні вищі навчальні заклади, інноваційні та технологічні парки, а також підприємницькі структури, що здебільшого є замовниками та осередками впровадження інновацій. Зазначимо, що ці об'єкти не лише пов'язані з генеруванням суто технологічних інновацій, а й завдяки високоякісній освіті, професійним та виробничо-технологічним зв'язкам впливають на продукування суспільних нововведень загалом [12, с. 70].

Інноваційно-креативна метрополійна функція міста, виражена через складові розвитку освіти, науки, інновацій та креативних індустрій, поширюється в метрополійному просторі, який виходить далеко за межі передмість та області, що підтверджується, наприклад, припливом студентів та спеціалістів з інших регіонів. Підсилення позитивного впливу поширення знань та інновацій у райони області та інші (у першу чергу сусідні) регіони дозволило б отримати максимальну користь для соціально-економічного розвитку самого міста як метрополійного центру, прилеглих територій, областей, регіонів та країни загалом.

Інформаційно-маркетингова функція (в т. ч.: видавнича, інформаційна, маркетингова) пов'язана з процесами продукування та трансляції потоків інформації в просторі метрополії, інтенсивність та домінантність яких обумовлюються не лише наявністю у просторі метрополії джерел-продуцентів інформації (телеканали, друковані засоби масової інформації тощо), але і формуванням певного образу міста-метрополії, що визначається присутністю ключових осіб, установ, організацій, що характеризуються високим ступенем довіри у продукуванні потоків інформації та детермінують їх поширення. Дана метрополійна функція проявляється в здатності міста-метрополії генерувати потужні інформаційні потоки по обміну ринковою інформацією, налагодженню ефективних ділових контактів та співпраці в майбутньому; і реалізується через функціонування великих рекламних агенцій, консалтингових, аудиторських та аналітичних компаній, виставкову діяльність, регулярне проведення визначних та суспільно значимих зустрічей національного та міжнародного рівня (форуми, конгреси, номінації, конференції, прес-конференції, брифінги, круглі столи тощо). Результативне функціонування таких інституцій сприяє інтенсифікації інформаційних потоків в межах впливу метрополії та формує еталонні зразки соціального досвіду, що є прикладом для наслідування у периферійних щодо метрополії просторах.

Транспортно-логістична функція – детермінується в контексті руху та розподілу фізичних потоків за допомогою транспорту (реалізується через портові комплекси, міжнародні аеропорти, магістралі й транспортні коридори міжнародного значення, великі залізничні вузли, міжрегіональні митниці, логістичні термінали), а також розвитку інфраструктури для забезпечення провідних видів зв'язку (оптико-волоконні лінії) [12, с. 71]. Визначальною є роль метрополії у підтримці транспортно-логістичних зв'язків на далекі відстані, а зважаючи на те, що основні транспортні коридори проходять через найважливіші міста, вони є місцем розташування аеропортів макрорегіонального і світового значення.

Культурна функція визначається культурно-мистецьким потенціалом та духовно-історичною роллю окремих міст у становленні й розвитку країн та регіонів світу. Це проявляється на підсвідомо-асоціативному рівні, коли певне місто сприймається як духовний або культурний центр світового чи макрорегіонального рівня [3, с. 6]. Підґрунтям виокремлення культурної функції міста-метрополії є концентрація у ньому релігійних храмів і святинь, культурно-мистецьких закладів (будинків опери, арт-галерей, професійних театрів, музеїв світового рівня), проведення вагомих

суспільних подій та акцій (конгресів, фестивалів, олімпійських ігор, чемпіонатів світу тощо).

Розвиток духовно-культурного потенціалу метрополії слід пов'язувати із розширенням географії учасників дійств даного сегменту міського простору, розвитком технологій культурного менеджменту у питаннях підвищення попиту на культурно-мистецький продукт, залученням місцевих жителів метрополійного ареалу до його споживання та розширеного креативного відтворення.

Висновки. Саме інтенсифікація та концентрація суспільно-економічних взаємовідносин, кількість і якість «споживання» міського простору в ареалах метрополізації (ресурсних, естетичних, креативних, інноваційних, рекреаційних і ін. можливостей) в руслі постіндустріальної просторової трансформації, значимість та дифузія рішень управлінського характеру, функціональний радіус їх (масштаб) впливу слугують критеріями, що детермінують наявність (відсутність) метрополійної функції певних просторових форм організації суспільства.

В поляризованому і рентоорієнтованому просторі України дослідження проблематики метрополізації в перспективі повинні концентруватися навколо таких питань, як:

- впорядкованість термінології щодо регіональних метрополій, метрополійних просторів (ареалів, субрегіонів), їх ідентифікація та делімітація;
- дослідження економічних аспектів впливу метрополійних процесів на просторовий розвиток;
- класифікація міст-метрополій та розробка методичних підходів до вивчення зв'язків та проблем інтеграції економічного і суспільного розвитку між метрополією та її простором;
- аналіз територіально-структурних (диференціація, концентрація, стягування або дифузія, агломерування, сеграгація і поляризація), компонентно-структурних (диверсифікація та тертіаризація економіки, інтеграція, в т. ч. кластеризація та комплексоутворення) та структурно-динамічних процесів в метрополійних просторах;
- систематизація метрополійних функцій та розробка методичного інструментарію оцінки економічних ефектів від їх реалізації;
- вивчення інституційних, економічних, суспільно-політичних передумов і ресурсів підвищення конкурентоспроможності та інвестиційної привабливості метрополій;
- визначення ролі метрополій як полюсів зростання на глобальному, національному й регіональному рівнях;

- вивчення зарубіжного досвіду регулювання розвитку міст-метрополій та метрополійних просторів, організації економічного простору;
- розробка системи управління економічними відносинами на засадах збалансованості цілей розвитку метрополійного центру і прилеглих територій в системі центрo-периферійної взаємодії;
- вироблення національної метрополійної політики, шляхів удосконалення адміністративно-територіального устрою в метрополійних просторах тощо.

В умовах соціально-економічних контрастів між метрополійним центром і територією, що тяжіє до нього (умовно периферією), які є фактично індикаторами метрополізації, при обґрунтуванні збалансованої політики просторового розвитку слід зважати на те, що поряд з територіальним поширенням генерованих метрополією позитивних соціально-економічних ефектів відбуваються також процеси нового функціонального наповнення провідних регіональних метрополій, їх просторової експансії, а тому подальшого поглиблення територіальних соціально-економічних диспропорцій в умовах метрополізації.

Список використаних джерел

1. Словник з регіональної політики. – Режим доступу : <http://www.eru.org.ua/index.php?page=883>.
2. Дружинин А.Г. Метрополитация как доминантная тенденция территориальной организации общества в постсоветский период: универсальные проявления и южно-российская специфика / А.Г. Дружинин // Географический вестник [научн. журнал Пермского ун-та]. – 2009. – № 3 (11). – Режим доступа : <http://www.geo-vestnik.psu.ru>.
3. Денисенко О.О. Пропеси метрополізації та перспективи їх розвитку в Україні: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. геогр. наук: спец. 11.00.02 «Економічна та соціальна географія» / О.О. Денисенко. – К., 2010. – 24 с.
4. Markowski T. Metropolie, obszary metropolitalne, metropolizacja: Problemy i pojęcia podstawowe / T. Markowski, T. Marszał. – Warszawa: Polska Akademia Nauk. Komitet Przestrzennego Zagospodarowania Kraju, 2006. – 25 s.
5. Шевчук Л.Т. Польський досвід розвитку метрополій: уроки для України / Л.Т. Шевчук // Сталий розвиток економіки. – 2013. – №1. – С. 3–8.
6. Domański B. Rozwój polskich metropolii a regiony peryferyjne– bezpowrotna separacja czy współzależność rozwoju? / B. Domański // Studia KPZK PAN. – 2008. – Z. 120. – S. 135–143.
7. Самые населённые городские агломерации. – Режим доступу : <http://ru.wikipedia.org>.
8. Мазур Т. Еволюція змісту термінів метрополізація, метрополія, метрополійний ареал, метрополійний простір у контексті урбанізаційних процесів ХХ –

початку XXI століть / Т. Мазур, Є. Король. – Режим доступу : <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/6969/1/07.pdf>.

9. Marszał T. Someremarkson metropolitan development/ StudiaRegionalia. Volume 14. Urban and regional development – concepts and experiences. Warszawa, 2004. – S. 129-131.
10. Денисенко О.О. Роль метрополісів у становленні поліцентричних територіальних систем і структуризації простору / О.О. Денисенко // Економічна та соціальна географія. – 2008. – Вип. 58. – С. 80–89.
11. Денисенко О.О. Локалізація штаб-квартир ТНК як прояв організаційно-управлінської функції центрів світового господарства // УГЖ. – 2009. – №3. – С. 36.
12. Підгрушній Г. Міста-метрополіси як новітня форма територіальної організації суспільства / Г. Підгрушній, О. Денисенко // Досвід та перспективи розвитку міст України : [зб. наук. праць]. – 2010. – № 18. – С. 65–78. – Режим доступу : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/natural/dprmu/2010_18/6_PidDen.pdf.

Мельник М.И. Роль метрополитации в организации экономического пространства: функциональный аспект.

Рассматриваются особенности метрополитации как доминантной тенденции организации экономического пространства. Показанная зависимость развития близлежащей территории от уровня развития главных городов-метрополий, сложности и разнообразия их функционального статуса. Осуществлен обзор существующих концептуальных принципов определения региональных метрополий и усовершенствованы подходы к классификации их метрополийных функций. Ключевые слова: метрополитация, город-метрополия, агломерация, урбанизация, региональная метрополия, метрополийное пространство, метрополийные функции.

Melnyk M.I. Metropolization role in the organization of economic space: functional aspect.

Metropolitan features as the dominant trend of economic space are considered. Dependence of the surrounding area from the level of the major metropolitan cities, the complexity and diversity of their functional status is shown. Review of existing conceptual bases determination of regional metropolises and improved approaches to the classification of metropoliyh functions are implemented. Key words: metropolisation, city-metropolis, metropolitan area, urbanization, regional metropolis, metropolitan space, metropolitan function.